

Cuprins

Prolog	5
Partea întâi	
REGATUL PIERDUT.....	9
Partea a doua	
MOMENTE CIUDATE	101
Partea a treia	
NEMĂRGINITUL EMOȚIONAL	287
Epilog.....	331

Michel Houellebecq, *Les particules élémentaires*

Copyright © Flamarion, 1998

All rights reserved

© 2006, 2012 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © William Attard McCarthy, Africa Studio/Shutterstock.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

HOUELLEBECQ, MICHEL

Particulele elementare / Michel Houellebecq; trad. din lb. fr. de
Emanoil Marcu. – Ed. a 2-a, rev. – Iași: Polirom, 2012

ISBN 978-973-46-2559-8

I. Marcu, Emanoil (trad.)

821.133.1-31=135.1

Printed in ROMANIA

MICHEL
HOUELLEBECQ

Particulele
elementare

Ediția a II-a, revăzută

Traducere din limba franceză
și note de Emanoil Marcu

POLIROM
2012

3

Dorința sexuală are drept obiect în primul rând trupurile tinere, iar cucerirea progresivă a pieței sexului de către adolescente a fost în fond o revenire la normal, o revenire la adevărul dorinței, analogă revenirii la adevărul prețurilor după o creștere bursieră anormală. Oricum, femeile care aveau douăzeci de ani în jurul „anilor '68” s-au pomenit, ajungând la patruzeci de ani, într-o situație jalnică. În general divorțate, nu mai puteau conta pe relația conjugală – afectuoasă sau sordidă –, după ce făcuseră totul spre a-i grăbi dispariția. Făcând parte dintr-o generație care – prima într-o asemenea măsură – proclamase superioritatea tinereții asupra vârstei adulte, nu se puteau mira că sunt la rândul-le disprețuite de generația chemată să le ia locul. În fine, după ce contribuiseră enorm la instituirea unui cult al trupului, nu puteau, pe măsură ce trupul li se veștejea, decât să simtă față de ele însele un dezgust tot mai viu – analog de altfel celui pe care îl citeau în ochii celorlalți.

Bărbații de vârsta lor se aflau *grosso modo* în aceeași situație; dar această comunitate de destin nu avea să nască nici o solidaritate: ajunși la patruzeci de ani, majoritatea bărbaților au continuat să caute femei tinere – uneori cu un anume succes, cel puțin cei care, intrați cu abilitate în jocul social, dețineau o poziție intelectuală, financiară

sau mediatică; pentru femei, în cvasitotalitatea cazurilor, anii maturității au fost anii eșecului, ai masturbării și ai umilinței.

Teritoriu privilegiat de libertate sexuală și de manifestare a dorinței, Locul Schimbării avea să devină în mod firesc, mai mult ca oricare altul, un loc al depresiei și al frustrării. Adio, trupuri înlănțuite în poiană sub clar de lună! Adio, celebrări aproape dionisiace ale trupurilor unse cu uleiuri, sub soarele verii! Așa trăncăneau cvadragenarii, privindu-și mădulele blegite și burțile adipoase.

În 1987, la Loc și-au făcut apariția primele ateliere de inspirație semireligioasă. Firește, creștinismul rămânea exclus; însă o mistică exotică suficient de cețoasă putea – pentru aceste ființe în fond cam slabe de înger – să se armonizeze cu un cult al trupului pe care, împotriva oricărei rațiuni, continuau să-l propovăduiască. Atelierele de masaj senzitiv sau de eliberare a orgonului au rămas, bineînțeles; dar începu spectacolul unui interes din ce în ce mai viu pentru astrologie, pentru tarotul egiptean, pentru meditația de inspirație indiană (chakra), pentru energiile subtile. Au urmat „întâlnirile cu îngerul”; unii au învățat să simtă vibrația cristalelor. Shamanismul siberian și-a făcut o intrare remarcată în 1991, când șederea inițiativă prelungită într-un *sweat lodge* alimentat de jarul sacru se soldă cu moartea unui participant prin stop cardiac. Tantra – reunind frotajul sexual, spiritualitatea difuză și egoismul profund – a cunoscut un succes enorm. În câțiva ani, Locul – ca atâtea alte locuri din Franța și din Europa occidentală – deveni în fond un centru *New Age* destul de frecventat, păstrându-și totodată o amprentă hedonistă și anarhistă gen „anii '70”, care-i asigura specificul pe piață.

După micul dejun, Bruno se întoarse la cort, se gândi să se masturbeze (amintirea adolescentelor era încă vie), până la urmă se abținu. Aceste puștoaice ațățătoare erau pesemne fructul „șaizeციოპტიშტელორ“ pe care, în rânduri tot mai strânse, le întâlneai în perimetrul campingului. Așadar, unele dintre aceste putori bătrâne reușiseră totuși să se reproducă. Constatarea îl cufundă pe Bruno în meditații vagi, dar neplăcute. Deschise brusc fermoarul cortului; cerul era albastru. Scame de nori pluteau printre pini, ca niște dăre de spermă; se anunța o zi superbă. Își consultă programul săptămânii: era înscris la opțiunea numărul 1, *Creativitate și relaxare*. Dimineața, avea de ales între trei ateliere: mimă și psihodramă, acuarelă, scriitură spontană. Psihodramă, nu, mersi, servise deja într-un weekend, într-un castel de lângă Chantilly: socioloage de vreo cincizeci de ani se tăvăleau pe salteaua de gimnastică cerând ursuleți de pluș de la tăticii lor; nu, mai bine nu. Acuarela era tentantă, dar trebuia să aibă loc în natură: să stea pe vine pe ace de pin, să suporte insectele și tot restul, ca să producă niște mazăgăleli – asta îi trebuia lui?

Animatoarea atelierului de scriitură avea un păr lung și negru, o gură mare subliniată cu roșu carmin (tipul numit de obicei „bună de muie”); purta o tunică și un pantalon pană, negru. Femeie bine, avea clasă. Oricum, tot o parașută, se gândi Bruno așezându-se pe vine la întâmplare, în cercul aproximativ format de participanți. În dreapta lui, o grăsană cu părul cărunt, cu ochelari groși, cu un ten cumplit de pământiu, fornăia zgomotos. Puțea a vin; și nu era decât zece și jumătate.

— Pentru a saluta prezența noastră comună, încep animatoarea, pentru a saluta Pământul

și cele cinci zări, vom începe atelierul cu o mișcare de hatha-yoga numită *salutul soarelui*. Urmă descrierea unei poziții de neînțeles; bețivanca de alături emise un prim râgâit. — Ești obosită, Jacqueline..., comentă yoghina; renunță la exercițiu, dacă nu-ți vine. Întinde-te, o să te alături grupului puțin mai târziu.

Trebui, într-adevăr, să se întindă, în timp ce institutoarea karmică debita un discurs molesitor și găunos, gen reclamă de apă minerală:

— Intrați într-o apă minunată și pură. Apa vă scaldă membrele, pântecul. Îi mulțumiți mumei voastre, Țărâna. Vă lipiți încrezători de muma voastră, Țărâna. Simțiți-vă dorința. Vă mulțumiți vouă înșivă pentru că v-ați dăruit această dorință etc.

Lungit pe un *tatami* jegos, Bruno simți că-i clănțănesc dinții de nervi; bețivanca de alături râgâia regulat. Între două râgâieli, expira aerul cu „Aaaaah!...”-uri prelungi, care-ar fi trebuit să-i exprime starea de relaxare. Pârțotina karmică își continua numărul, invocând forțele telurice care iradiază pântecul și sexul. După ce trecu prin cele patru elemente, mulțumită de prestație, încheie astfel:

— Acum, ați depășit bariera mentalului rațional; ați stabilit contactul cu planurile voastre profunde. Vă cer să vă deschideți spre spațiul nemărginit al creației, spre spațiul pur. „Cu păr la cur!”, se gândi furios Bruno, ridicându-se cu greu. Avu loc *secvența de scriitură*, urmată de o prezentare generală și de lectura textelor. În tot atelierul, o singură pipiță acceptabilă: o roșcovană mărunțică în ginși și tricou, răspunzând la prenumele de Emma și autoare a unui poem perfect idiot în care era vorba despre oi lunare. În general, toți se topeau de grațitudine și fericire pentru legătura

regăsită – muma noastră Țărâna, tatăl nostru Soarele etc. Veni rândul lui Bruno. Cu o voce ursuză, își citi scurta creație:

Taxiurile sunt niște putori/ Nu opresc, nici să mori.

— E ceea ce simți..., făcu yoghina. E ceea ce simți, pentru că nu ți-ai depășit energiile negative. Te simt încărcat în planurile profunde. Putem să te ajutăm, aici și acum. Ne vom ridica și ne vom recentra pe grup.

Se ridicară în picioare și formară un cerc, luându-se de mâini. Fără nici un chef, Bruno luă mâna bețivancei din dreapta, iar în stânga pe a unui bărbos bătrân și respingător ce semăna cu Cavanna. Concentrându-se, rămânând totuși calmă, învățătoarea yoghinică emise un „oom!”¹ prelung. Ca la un semn, toți începură să scoată câte un „oom!”, de parcă o făceau din moși-strămoși. Curajos, Bruno încerca să intre în ritmul sonor al demonstrației, când deodată se simți dezechilibrat de vecina din dreapta. Bețivanca, hipnotizată, era pe cale să se năruie ca un mal. Bruno își desprinse mâna, dar nu putu evita căderea și se pomeni în genunchi lângă hoașca răsturnată pe spate, care se vânzolea pe *tatami*. Yoghina se opri o clipă pentru a constata cu calm:

— Da, Jacqueline, faci bine că te-ntinzi, dacă așa îți vine.

Cele două păreau a fi vechi cunoștințe.

A doua secvență de scriitură se desfășură ceva mai bine; inspirat de o viziune fugitivă de dimineață, Bruno izbuti să producă poemul următor:

1. *Om* sau *aum*, una dintre cele mai celebre mantre ale tradiției hinduse.

*Mi-o bronzez cu drag
(Păr la ștremeleag!)
La piscina-adâncă
(Păr la mătârângă!)
Domnul îmi apare
Pe plajă la soare,
Are ochi frumoși,
Mănâncă gogoși.
Unde șade El?
(Păr la cocoșel!)
Colo-n Rai, pe iarbă
(Cărășel cu barbă!)*

— Are mult umor..., comentă yoghina cu o ușoară nemulțumire.

— E aici o mistică..., se băgă și bețivanca. Mai curând o mistică în negativ...

Bruno simțea că explodează. Cât să mai suporte? Chiar merita osteneala? Se întreba serios. Când atelierul se sfârși, se repezi la cort fără măcar să încerce să intre în vorbă cu roșcovana; trebuia să radă un whisky înainte de prânz. Lângă cort, dădu peste una dintre adolescentele de la duș; cu un gest grațios, ce-i ridica sânii, culegea de pe frânghie chiloțeeii de dantelă puși la uscat în ajun. Bruno simțea că e gata să explodeze în atmosferă și să cadă peste camping sub formă de zdrențe unsuroase. Ce se schimbase, în fond, din adolescența lui? Avea aceleași dorințe, cu conștiința că probabil nu le va putea împlini. Într-o lume care nu prețuiește decât tinerețea, oamenii sunt puțin câte puțin *devorați*. La prânz, remarcă o catolică. Nu era greu, purta la gât o cruce mare de fier; în plus, pleoapele îi erau umflate pe dedesubt, dând profunzime privirii – semn după care poți adesea recunoaște femeia catolică sau chiar mistică (iar uneori, e drept,